

Posudek na bakalářskou práci Heleny Doudové „Hauptstadtssuche. Volba německého hlavního města v minulosti a současnosti“

Autorka si vybrala nesporně zajímavé téma nejnovějších německých dějin a dokázala jej v několika rovinách propojit s projekcí do vzdálenější minulosti. Zcela jistě je kladem práce samostatný přístup k vymezení tématu v jeho akutální i historické dimenzi, za očekáváním ale zůstala kvalita zpracování; na důkladné zpracování textu po obsahové i stylistické stránce autorce očividně nezbyl dostatek času, což je škoda.

Za problém svého druhu kardinální lze označit skutečnost, že v úvodu není formulována žádná pracovní hypotéza, na niž chce autorka svojí prací poskytnout odpověď. Ne snad jen proto, že tento krok je povinnou částí práce. Absence nějakého více či méně jasného záměru práci zásadně poškozuje: čtenář nejenže neví, proč autorka chce práci psát, ale ani proč on by ji měl vůbec číst.

Druhou základní slabinou práce je výstavba textu. Nejde o strukturu výkladu, ta je logická a vcelku jasná, ale o propojení jednotlivých kapitol a výkladovou linii v jejich rámci. Jednotlivé kapitoly jen vyjímečně navazují, spíše stojí vedle a působí dojmem v podstatě heslovitých průhledů do zkoumané materie. Jako příklad lze uvést vztah kapitol 2.3.4. a 3. (s. 18-19). Čtenář se zde vůbec nedoví, jak se otázka hlavního města dostala na program jednání Spolkového sněmu. Příkladem absence výkladové linie je např. pasáž o „úletu“ W. Brandta (s. 22): jak na nešťastnou formulaci reagoval Brandt sám, jeho političtí kolegové či odpůrci nebo veřejnost? Proč se tedy tato informace v textu vůbec vyskytuje?

Práce trpí řadou věcných nepřesností. Např. vztah SRN a západního Berlína je přece jen složitější, než by bylo možné z práce odvodit. Tvrzení, že po roce 1961 byl Berlín hlavním městem SRN (s. 4), je vůbec zavádějící; vyličení otázky sounáležitosti obou částí (s. 16 a 17) postrádá jeden důležitý komponent, a sice rezoltní stanovisko západních velmocí, že západní Berlín (případně Berlín vůbec) není součástí SRN. Připomínám jen, že formulaci preambule Základního zákona o platnosti této normy v „Land Berlin“ západní spojenci v roce 1949 suspendovali, stejně jako obdobná ustavení normativních aktů Západního Berlína. Ani otázka vynětí území Berlína ze sovětské okupační zóny není tak jednoznačná, jak by se z textu mohlo zdát (s. 12). Příslušná ustanovení spojeneckých ujednání jsou značně mlhavá. I když vcelku spíše nahrávala stanovisku západních velmocí, nelze přejít mlčením, že SSSR (a měl k tomu řadu věcných a právních, nikoliv jen politických argumentů) toto pojetí neuznával a tvrdil po celou dobu studené války, že území celého Berlína je součástí území jeho zóny,

potażmo NDR. Poslední „abnormality“ v postavení východního Berlína v rámci NDR nebyly odstraněny v 60. letech, jak tvrdí autorka (s. 13), ale zhruba o desetiletí později, což lze v odborné literatuře bez problémů dohledat. Ve srovnání s těmito nedostatky, které se dotýkají meritů tématu práce, je spíše „prkotinou“, ale též ne zcela zanedbatelnou, že autorka notoricky používá termín Rakousko-Uhersko i pro období před rokem 1867 (s. 7 resp. s. 8, opět v jiné souvislosti s. 9).

Větší péči měla autorka věnovat pasážím práce, v nichž se v kontextu svých úvah opírá o výsledky práce jiných badatelů. V práci to sice není úplně pravidlem, ale např. z pasáže o německém federalismu (s. 31-32) je čtenář brzy příslovečný „jelen“. Tedy byl (a případně je) německý federalismus „symetrický“ či „asymetrický“ a jak je tomu skutečně s problémy vztahů majoritní společnosti a etnických minorit v Německu (Že by zde skutečně, např. v minulosti, neexistovaly problémy? Nebo je potřeba přece jen časově diferencovat?)?

Ve stylistickém ohledu je nápadná jistá nevyrovnanost práce. Vedle čtivých pasáží a kultivovaných formulací, se objevují různé „výpadky“, které celkový dojem z práce snižují. Namátkou jmenuji formulace např. na s. 4, s. 5, s. 9 (necht' se autorka podívá do textu, který jsem měl k dispozici); hovoříme skutečně o tom, že k něčemu máme „dvojsečný vztah“ (s. 11, snad spíše rozporuplný, nejednoznačný), obrat „utnutí“ komunikace by byl zřejmě chápán jako hovorový i v publicistickém textu apod. Časté jsou překlepy, které rovněž dosvědčují chvatnost dokončovacích prací (s. 7, 9, 18); něco ze svého volného času by autorka měla věnovat tomu, aby si zopakovala pravidla interpunkce v češtině.

Přiznám se, že zaujmout jednoznačné hodnotící stanovisko k práci H. Doudové mně nepřipadá jednoduché. Tíhnu k hodnocení „dobře“, nicméně bych byl ochoten akceptovat v případě velmi dobré obhajoby i „velmi dobře“ jako honorář za samostatný přístup ke komplexní a mnohvrstevné problematice.

28.1.2007

doc. PhDr. Jaroslav Kučera, CSc.
vedoucí práce